

**Den selvejende institution
Sorø Privatskole**

**Revisionsprotokollat
til årsrapport 2015**

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Overordnede kommentarer og risikofaktorer	508
1.1 Opfølgning på bemærkninger og anbefalinger fra sidste års revisionsprotokollat	508
1.2 Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsregnskabet og/eller forvaltningen	508
1.2.1 Tilsynssager hos styrelsen mv.	508
2. Finansiell revision	509
2.1 Juridisk-kritisk revision	509
2.2 Forretningsgange og interne kontroller, dispositioner, registreringer og regnskabsaflæggelse	509
2.2.1 Den generelle it-sikkerhed på det administrative område	510
2.2.2 Statstilskud	510
2.2.3 Løn	511
2.2.4 Andre væsentlige områder	511
3. Forvaltningsrevision	516
3.1 Økonomistyring	516
3.2 Sparsommelighed	517
3.3 Produktivitet	518
3.4 Effektivitet	519
4. Andre oplysninger til bestyrelsen	522
4.1 Ledelsens regnskabserklæring og ikke-korrigerede fejl/reguleringer	522
4.2 Rådgivnings- og assistanceopgaver	522
4.3 Drøftelser med ledelsen om risikoen for besvigelser og funktionsadskillelse	522
5. Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling	523
5.1 revisionens formål	523
5.2 Revisionens udførelse	524
5.3 Revisors rapportering	525
5.4 Ansvarsfordeling	527
5.5 Kvalitetssikring af den udførte revision	528
6. Oplysning om revisors påtegning på årsregnskabet	528
7. Revisortjeklisten	529
8. Erklæring	531

Revisionsprotokollat til årsrapport 2015

Vi har afsluttet revisionen af det af ledelsen aflagte årsregnskab for 2015 for Sorø Privatskole.

Undervisningsministeriet har i januar 2016 offentliggjort paradigme og vejledning til udarbejdelse af revisors rapportering til bestyrelsen, samt ny revisortjekliste. Det er et krav, at paradigmets overskrifter gengives ordret fra og med 2016.

Vi har i overensstemmelse med Undervisningsministeriets anbefaling valgt at følge paradigme for revisionsprotokollat til frie grundskoler for 2015. Dette indebærer, at revisionsprotokollatet indeholder faste overskriftstekster.

1. Overordnede kommentarer og risikofaktorer

1.1 Opfølgning på bemærkninger og anbefalinger fra sidste års revisionsprotokollat

Der var ikke væsentlige bemærkninger eller anbefalinger i sidste års revisionsprotokollat.

1.2 Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsregnskabet og/eller forvaltningen

Revisionen har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger eller anbefalinger af betydning for vurderingen af årsrapporten og/eller forvaltningen.

Vi kan endvidere oplyse, at årsrapporten er opstillet i overensstemmelse med Undervisningsministeriets bekendtgørelse nr. 1490 af 16. december 2013 (regnskabsbekendtgørelsen) og revisionen er udført i overensstemmelse med internationale revisionsstandarder og god offentlig revisionskik, jf. bekendtgørelse nr. 1188 af 8. december 2008 om revision og tilskudskontrol m.m. ved frie grundskoler mv.

Såfremt ledelsen godkender årsrapporten i den foreliggende form, vil vi forsyne årsregnskabet med en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger og angive en udtalelse om ledelsesberetningen uden bemærkninger.

1.2.1 Tilsynssager hos styrelsen mv.

Vi har forespurgt den daglige ledelse, om der i 2015 har været tilsynssager. Den daglige ledelse har oplyst, at der ikke har været tilsynssager, ligesom vi i ledelsens regnskabserklæring har indhentet ledelsens skriftlige bekræftelse heraf. Vi har heller ikke under revisionen fundet forhold, der kunne tyde på tilsynssager hos styrelsen.

Vi kan oplyse, at Undervisningsministeriet i brev af 23. juni 2015 har beskrevet ministeriets gennemgang af årsrapporten for 2014 med tilhørende protokollat. Ministeriet havde ingen bemærkninger.

2. Finansiell revision

Baseret på vores arbejde vil vi fremhæve en række forhold, der er af betydning for ledelsens vurdering af årsrapporten. De ud for overskriften anførte ”lyssignaler” har følgende betydning:

- Rød Forhold af væsentlig eller afgørende betydning (kritiske bemærkninger)
- Gul Forhold, der kræver ledelsens stillingtagen til vores anbefalinger
- Grøn Ingen bemærkninger til forholdet

Vi vil anbefale, at bestyrelsen i redegørelsen til Undervisningsministeriet, der vedlægges årsrapporten og protokollatet, forholder sig til de områder, hvor der er henholdsvis ”rød” og ”gul” markering.

2.1 Juridisk-kritisk revision

Baseret på vores revision af bl.a. anlægsaktiver og omkostninger er vi af den opfattelse, at skolen er uafhængig i sit virke, samt at skolens midler alene er anvendt til skolens undervisningsformål, jf. nedenfor.

2.2 Forretningsgange og interne kontroller, dispositioner, registreringer og regnskabsaflæggelse

I henhold til revisionsbekendtgørelsen skal vi vurdere skolens interne kontrol, herunder vurdere om tilskudsbetinger, regler og aftaler overholdes.

Formålet med gennemgangen er at vurdere, om den interne kontrol er hensigtsmæssig med henblik på at sikre en korrekt regnskabsaflæggelse og forsvarlig forvaltning.

Skolens administrative organisation består af få personer, hvilket ikke giver mulighed for fuld funktionsadskillelse på alle administrative områder. Vi har derfor tilrettelagt revisionen således, at fokus har været på de væsentlige og mest kritiske administrative områder.

Vores vurdering af den interne kontrol har omfattet følgende områder:

- Hensigtsmæssig funktionsadskillelse og hensigtsmæssige godkendelsesprocedurer ved betalingsforretninger
- Regeloverholdelse på tilskudsområdet, jf. afsnit 2.2.2
- Regeloverholdelse på lønområdet, jf. afsnit 2.2.3
- Procedurer for opkrævning af skolepenge

Endvidere foretages en løbende opfølgning af driftsresultatet i løbet af året, der sammenholdes med det lagte budget. Større budgetafvigelser forklares i rapporteringen.

Betalingsforretninger

Der er implementeret funktionsadskillelse vedrørende betalingsforretninger via skolens banksystem. Der skal således ske godkendelse af betalinger af en anden person end skolens bogholder.

Skolepenge

Der er implementeret delvis funktionsadskillelse, således at to medarbejdere varetager procedurer for registrering og opkrævning af skolepenge. På baggrund af arbejdsfordelingen, og den overordnede budgetkontrol, anser vi forretningsgangene for hensigtsmæssige på skolepengeområdet.

2.2.1 Den generelle it-sikkerhed på det administrative område

Skolen anvender branchetilpasset software til brug for elevregistrering og -opkrævning, lønkørsel og finansbogføring. Der er få brugere af systemerne og der kan derfor ikke implementeres fuld funktionsadskillelse på alle områder.

Skolen har ikke implementeret en egentlig IT sikkerhedspolitik, men anvender IT-leverandør til en lang række driftsopgaver, og gennemgår i den forbindelse leverandørernes sikkerhedsbeskrivelser og eventuelle systemrevisionserklæringer mv.

Skolen har indgået serviceaftale med it-leverandør vedrørende backup-procedurerne.

2.2.2 Statstilskud

Det er samlet vores opfattelse, at skolen har hensigtsmæssige forretningsgange vedrørende registrering af statstilskud, samt opgørelse af elevtal ved den årlige indberetning til Undervisningsministeriet.

Vi har ved erklæringsafgivelsen pr. 5. september vurderet skolens procedurer for registrering af indmeldelser og udmeldelser, samt kontrol fra kommunegodkendte lister.

Revisionen af indberetningen 5. september har omfattet gennemgang af udfyldte tilskudsskemaer, kontrol til de af kommunerne attesterede skemaer samt kontrol af skolens elevregistreringer.

Samtidig har revisionen omfattet en generel vurdering af, om skolen opfylder tilskudsbetingelserne. Dette arbejde har blandt andet omfattet undersøgelse af seneste tilsynserklæring og kontrol af om skolen er uafhængig, samt at skolens overskudslikviditet er placeret i henhold til reglerne herfor.

Ved aflæggelse af årsregnskabet for 2015 har vi kontrolleret tilskudsbrev fra ministeriet for korrekt periodisering samt korrekt efterregulering af acontotilskud for 2015. Endvidere har vi fulgt op på, om

tilskudsgrundlaget fortsat er til stede, f.eks. at skolen fortsat er uafhængig og midlerne fortsat alene anvendes til undervisningsformålet.

Endvidere har vi påset, at statstilskud er korrekt præsenteret i note 1 i årsregnskabet, samt at ledelsesberetningen indeholder en redegørelse om inklusion.

Revisionen af statstilskud har ikke givet anledning til bemærkninger.

2.2.3 Løn

Skolen anvender et lønsystem, DSA løn, der er tilpasset skoleområdet.

Revisionen af lønområdet har omfattet en gennemgang af forretningsgangene for indplacering af nye medarbejdere, oprykning af de ansatte mv. Revisionen af disse lønstamdata har ikke givet anledning til bemærkninger.

Ved revisionen af variable løndata har vi vurderet forretningsgangen for feriepengeberegning, opgørelse af variable løndelev, som f.eks. undervisningstillæg og feriepengeforpligtelse, samt godkendelsesprocedurer ved lønkørslerne.

Vi har i løbet af året foretaget stikprøvevis kontrol af den udbetalte løn for udvalgte medarbejdere. Med udgangspunkt i lønsedler og udbetalt løn har vi kontrolleret, at lønnen er opgjort korrekt i overensstemmelse med lærernes overenskomstmæssige indplacering, samt lokalt aftalte tillæg. Vi har stikprøvevis kontrolleret opgørelse af undervisningstimer til ”opgavearket”, samt gennemgået den indgåede aftale om resultatløns for skolelederen.

Ved statusrevisionen har vi gennemgået den foretagne lønafstemning, foretaget en samlet vurdering af årets lønsum i forhold til budgettet, samt vurderet opgørelsen af feriepengeforpligtelsen. På basis af lønsystemet har vi vurderet fordelingen af lønningerne på undervisning, ejendomsdrift, kantine og administration, og vi har foretaget en samlet sandsynliggørelse af antallet af årsværk oplyst i ledelsesberetningen.

Revisionen af lønningerne har ikke givet anledning til bemærkninger.

2.2.4 Andre væsentlige områder

Økonomisk udvikling

Efterfølgende oversigt viser skolens realiserede resultat for 2015 i forhold til det lagte budget for samme år. Endvidere vises afvigelserne samt det kommende års budget. Vi skal oplyse, at vi ikke har foretaget gennemgang af de viste budgettal.

Opstillingen nedenfor afviger fra de officielle skematiske krav i årsrapporten, da den er udarbejdet efter skolens egen interne opfølgingsmodel.

	Budget 2015 t.kr.	Realiseret 2015 t.kr.	Af- vigelse t.kr.	Budget 2016 t.kr.
Årselevtal (kalenderåret)	<u>661</u>	<u>657</u>		<u>661</u>
Statstilskud	28.171	27.938	(233)	28.117
Fordelingsudvalg	250	297	47	220
Skolepenge (elevbetaling mv.)	12.615	12.692	77	13.461
Andre indtægter	<u>610</u>	<u>836</u>	<u>226</u>	<u>700</u>
Indtægter	<u>41.646</u>	<u>41.763</u>	<u>117</u>	<u>42.498</u>
Lærerlønninger	(23.400)	(24.113)	(713)	(24.000)
SFO-lønninger	(3.800)	(4.077)	(277)	(3.960)
Andre omkostninger vedr. undervisning	(3.835)	(4.119)	(284)	(4.430)
Andre omkostninger vedr. skolefritidsordning	(204)	(100)	104	(125)
Skolemad	<u>(290)</u>	<u>(290)</u>	<u>0</u>	<u>(300)</u>
Undervisning	<u>(31.529)</u>	<u>(32.699)</u>	<u>(1.170)</u>	<u>(32.815)</u>
Lønomkostninger/rengøring/kantine	(2.160)	(2.090)	70	(820)
Andre omkostninger vedr. ejendomsdrift	<u>(2.545)</u>	<u>(2.461)</u>	<u>84</u>	<u>(3.884)</u>
Ejendomsdrift	<u>(4.705)</u>	<u>(4.551)</u>	<u>154</u>	<u>(4.704)</u>
Lønomkostninger, administration	(1.271)	(1.283)	(12)	(1.270)
Andre omkostninger vedr. administration mv.	<u>(1.335)</u>	<u>(1.374)</u>	<u>(39)</u>	<u>(1.372)</u>
Administration	<u>(2.606)</u>	<u>(2.657)</u>	<u>(51)</u>	<u>(2.642)</u>
Omkostninger vedrørende drift	<u>(38.840)</u>	<u>(39.907)</u>	<u>(1.067)</u>	<u>(40.161)</u>
Resultat før afskrivninger	<u>2.806</u>	<u>1.856</u>	<u>(950)</u>	<u>2.337</u>
Afskrivninger	<u>(1.400)</u>	<u>(1.376)</u>	<u>24</u>	<u>(1.400)</u>
Renteomkostninger mv.	(531)	(401)	130	(271)
Finansielle poster	<u>(531)</u>	<u>(401)</u>	<u>130</u>	<u>(271)</u>
Årets resultat	<u>875</u>	<u>79</u>	<u>(796)</u>	<u>666</u>

	Budget 2015	Realiseret 2015	Af- vigelse	Budget 2016
	<u>%</u>	<u>%</u>	<u>%</u>	<u>%</u>
Nøgletal				
Indtægter pr. årselev	63,0	63,6	0,6	64,3
Driftsomkostninger før afskrivninger pr. årselev	58,8	60,7	(1,9)	60,8
Overskudsgrad før afskrivninger og renter	6,7	4,4	(2,3)	5,5
Overskudsgrad	2,1	0,2	(1,9)	1,6

Nedenstående er beskrevet afvigelseerne i forhold til det oprindelige budget for 2015. Skolen udarbejder i løbet af efteråret prognoser for den resterende del af året, således at bestyrelsen har et aktuelt beslutningsgrundlag.

Indtægterne afviger samlet med 117 t.kr. i forhold til budgettet. En række modsatrettede forhold gør sig gældende: Budgettet for 2015 indeholder ikke dispositionsbegrænsningen på 272 t.kr., modsat er der højere indtægter fra SFO-skolepenge. Andre indtægter afviger også positivt, hvilket kan henføres til såvel salg af skolemad samt højere indtægter fra musikundervisning og indmeldelsesgebyrer.

Lærerlønningerne og lønningerne til SFO-personalet afviger betydeligt i forhold til budget 2015. En forklaring er den forholdsvis store personaleomsætning, der er konstateret i 2015, merforbrug af vikarer samt omlægning af feriens placering, der har forøget feriepengeforpligtelsen i forhold til den budgetterede.

Omkostninger til undervisning er ligeledes steget, hvilket skyldes, at der er brugt flere ressourcer på udviklingskurser, leasing af iPads mv.

I 2015 er der indgået lejeaftale vedrørende en pavillon, som ikke var budgetteret. Modsat er de realiserede omkostninger til vedligeholdelse og varme lavere end forventet.

Undervisningsmiljøvurdering og handlingsplan vedrørende sociale klausuler

Det kræves, at undervisningsmiljøvurderinger udarbejdes regelmæssigt. Sædvanligvis medfører dette, at der udarbejdes en vurdering som minimum hvert 3. år. Vi har konstateret, at skolen har foretaget en undersøgelse i efteråret 2013, hvor den samlede score ligger højt.

Skolen har - jf. nøgletallene – 3% af årsværkene ansat på særlige vilkår.

Projekt ”Fra Upernavik til Sorø – hverdagsliv for 10 årige verdensborgere”

Sorø Privatskole har ansøgt om og modtaget 400.000 kr. til projektet, som er gennemført af underleverandøren ArtMedia. Projekttilskuddet er indtægtsført og fremgår af note 1. Vi har gennemgået til-

skudsbrevet, samt tilhørende tilskudsbetingelser. Det fremgår af betingelserne, at en lang række krav skal være overholdt, blandt andet krav til ny viden og resultaterne kan anvendes i hele landet.

Som følge af, at tilskuddet er under 500.000 kr., skal projektregnskabet ikke revideres, men ledelsen har underskrevet en erklæring om, at alle tilskudsbetingelser er opfyldt. Vi har set, at skolelederen har erklæret på afrapporteringen i 2016.

Materielle anlægsaktiver

Vi har revideret grunde og bygninger, inventar mv. ved stikprøvevis kontrol af aktivernes fysiske tilstedeværelse, og vi har gennemgået bilagsdokumentationen for årets tilgange. Endvidere er årets afskrivninger stikprøvevis kontrolleret og efterregnet. Det er vores opfattelse, at skolens materielle anlægsaktiver er værdiansat i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsens krav, og skolen ikke har erhvervet fast ejendom med henblik på udlejning.

Skolens har investeret i følgende:

	<u>t.kr.</u>
Resterende investering vedr. Frederiksvej 1	56
Arkitekt, miljøundersøgelse mv. vedr. Frederiksvej 4/6	318
Rådgiverhonorar vedrørende etablering af pavillon	30
Nyt køleskab til køkken	25
Reoler, borde, møbler til bl.a. faglokaler	104
Clearpass til Apple TV	134
Projektor	<u>20</u>
	<u>687</u>

Likvide beholdninger

Vi har foretaget uanmeldt beholdningseftersyn den 15.12.2015, hvor vi også foretog afstemning af skolens indeståender og gæld i pengeinstitutter. Eftersynet gav ikke anledning til bemærkninger.

Revisionen efter statusdagen har omfattet gennemgang af de af skolen foretagne bankafstemninger og indhentelse af bankengagementsbrev for at sikre, at alle relevante oplysninger om beholdninger og kreditter er medtaget i årsregnskabet.

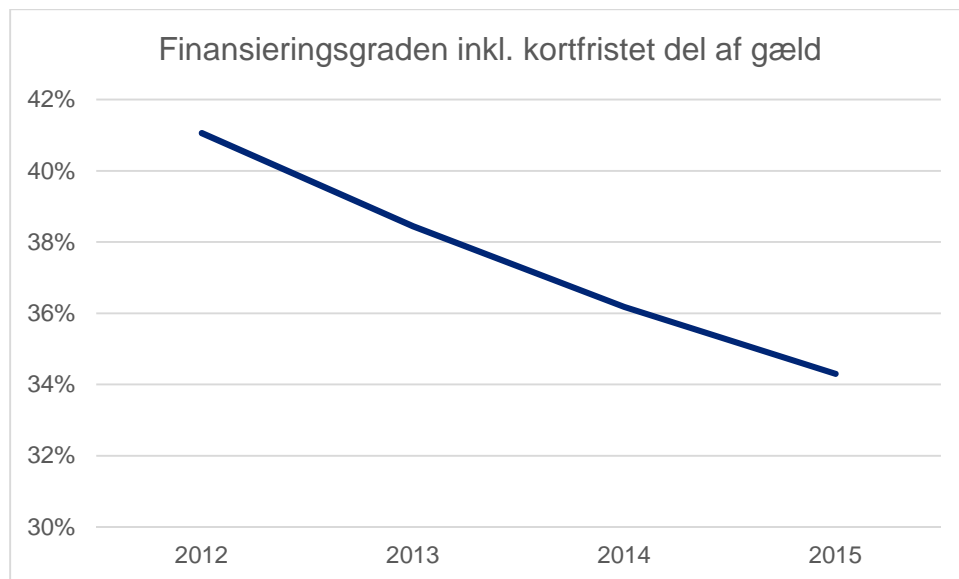
Kreditforeningslån

Kreditforeningslån er afstemt til årsoversigter og terminkvitteringer. Derudover er der kontrolleret, at regnskabsbekendtgørelsens noteoplysningskrav er opfyldt.

Vi har indhentet tingbogsoplysninger og gennemgået bestyrelsesreferater med henblik på at sikre, at alle tinglyste og hjemtagne lån er registreret. Vi har endvidere fået oplyst, at skolen ikke har indgået afledte finansielle kontrakter til imødegåelse af renteudsving.

Skolen har i 2015 omlagt et fastforrentet obligationslån på 3% til et lån med en rente på 0,18%. De resterende lån er variabelt forrentede.

Skolen har en gennemsnitlig kort løbetid på lånene i forhold til andre skoler, og finansieringsgraden har udviklet sig således:

Skyldige omkostninger

Vi har gennemgået opgørelse af skyldige omkostninger, herunder gennemgået nyt års bilag, for at vurdere, om alle kreditorer er registreret. Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Skolens feriepengeforpligtelse er steget i 2015, hvilket dels kan henføres til lønstigninger samt om-lægning af ferieperioden. Lærerne afholder ikke længere alle 5 uger i sommerferien, men har overført 1 uge til vinterferien 2016.

Eventualforpligtelser mv.

Vi har revideret skolens pantsætninger mv. på basis af indhentede bankoplysninger mv. Derudover har vi kontrolleret skolens leasingforpligtelser og sammenholdt oplysningerne med noteoplysningerne.

Skolens leasingforpligtelser er steget i 2015 i forhold til tidligere år som følge af leasing af iPads, Macbooks mv. Den samlede leasingforpligtelse vedrørende iPads, Macbooks, telefoner mv. udgør 2,1 mio.kr. og løber op til 36 måneder.

Det er overfor os oplyst, at skolen ikke har modtaget væsentlige gaver i løbet af året, der ikke fremgår af skolens registreringer.

Egendækning

Vi har gennemgået skolens opgørelse af egendækning og påset, at minimumskravet er opfyldt.

3. Forvaltningsrevision

Vi har ud over den finansielle revision foretaget forvaltningsrevision. Forvaltningsrevisionen er udført integreret og sideløbende med den finansielle revision af årsregnskabet og har omfattet en vurdering af økonomistyringen, sparsommelighed, produktivitet og effektivitet.

Vores arbejde tager udgangspunkt i udvalgte områder. De udvalgte områder, som vi har haft fokus på i 2015, er beskrevet nedenfor i afsnit 3.1 - 3.4.

Forvaltningsrevision har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger, som ville medføre forbehold eller supplerende oplysninger i revisionspåtegningen.

3.1 Økonomistyring

Skolens økonomistyring tager sit udgangspunkt i et budget og den løbende budgetopfølgning, samt løbende evaluering af 10 års prognosen.

Budgettet udarbejdes således, at dette er anvendeligt såvel for kortperiodisk rapportering og styring som opfølgning på indtægts- og omkostningskonti, herunder likviditetsstyring. I efteråret suppleres resultatopfølgningen med et estimat for året, som danner grundlag for bestyrelsens beslutninger om f.eks. investeringer eller udskydelse af samme.

Vi har gennemgået bestyrelsens forhandlingsprotokol med henblik på at vurdere, om bestyrelsen løbende sammenholder det realiserede forløb med det planlagte og budgetterede forløb, herunder elev-talssituationen.

Skolen har en likviditetsgrad, der ligger noget under gennemsnittet blandt landets største frie grundskoler. En årsag til dette er, at skolen har valgt en lav finansieringsgrad af skolens ejendomme, herunder hurtig gældsafvikling. Mindre investeringer finansieres således med likviditetsreserven, herunder træk på skolens kassekredit, samt ved leasing. Der er udarbejdet likviditetsprognoser i løbet af året, som danner grundlag for likviditetsstyringen.

Vi er blevet forelagt budget for det kommende år, jf. afsnit 2.2.4. Budgettet viser et forventet resultat på 666 t.kr. og en stigning i elevtallet. Der er – lige som i 2015 – ikke indarbejdet en eventuel ministeriel dispositionsbegrænsning i budgettet.

Skolen har fortsat ventelister til en række klasser.

Det er på baggrund af revisionen vores opfattelse, at skolen har en hensigtsmæssig økonomistyring.

3.2 Sparsommelighed

Som led i vores revision har vi vurderet, om skolens dispositioner er i overensstemmelse med de almindelige normer for, hvad der under hensyntagen til skolens art og størrelse kræves af en hensigtsmæssig og sparsommelig forvaltning af offentlige midler.

På grundlag af gennemgang af sparsommeligheden er det vores opfattelse, at skolens dispositioner er i overensstemmelse med almindelige normer for sparsommelig forvaltning af offentlige midler, jf. nedenfor.

Driftsomkostninger

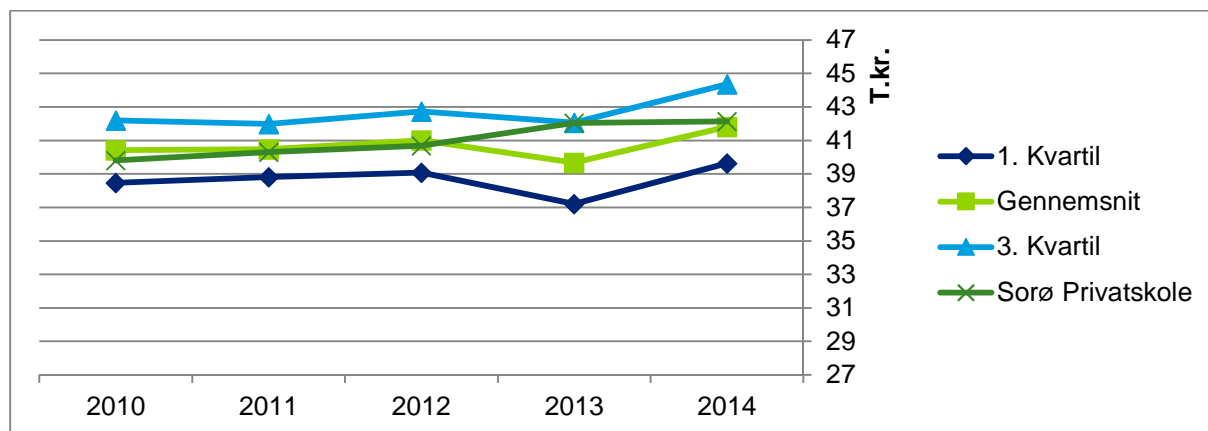
Skolens budget er tilrettelagt således, at der er budgetansvarlige inden for de enkelte områder. Inden for de i budgettet fastsatte rammer har de budgetansvarlige et råderum til at foretage indkøb af materialer mv.

Skolen har f.eks. indhentet tilbud vedrørende leje af pavillonen, samt ved leasing af iPads.

Analyse af enhedsomkostninger

Nedenfor har vi sammenlignet en række enhedsomkostninger (pr. årselev) for at vurdere, om skolens nøgletal over en årrække ligger på niveau med andre sammenlignelige skoler (Deloitte's analyse af 55 større frie grundskoler 2014). Efterfølgende figur viser 1. kvartil, gennemsnit, 3. kvartil for 55 større frie skoler, samt Sorø Privatskole.

Undervisningsomkostning pr. årselev, t.kr.

I 2015 ligger Sorø Privatskoles nøgletal på ca. 44 t.kr. Der er således ikke indikationer på, at nøgletallet betydeligt ligger over sektorens nøgletal.

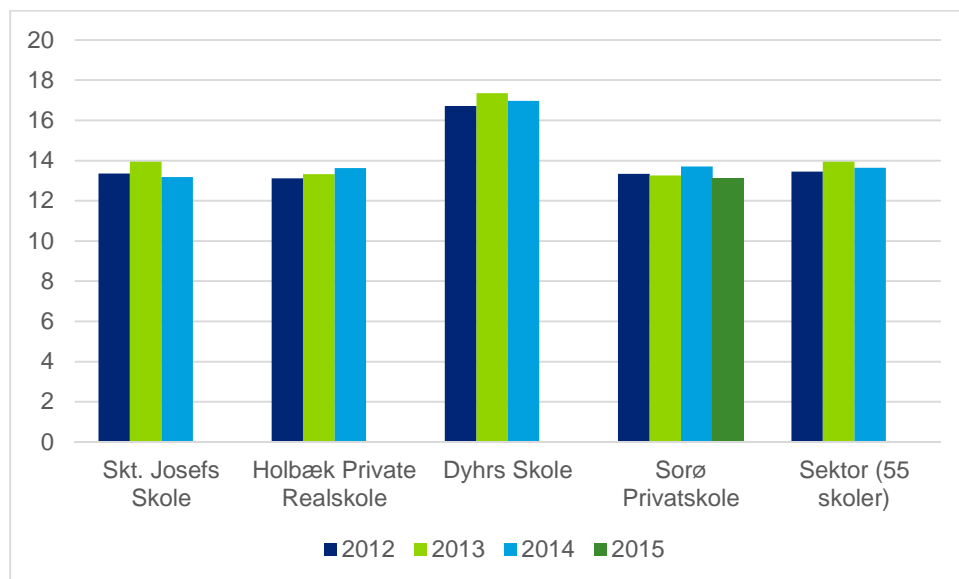
3.3 Produktivitet

Det er oplyst, at skolen ikke har sat direkte produktivetsmål ud over de i budgettet fastsatte. Relevante produktivetsmål kan være:

- Årselever pr. lærerårsværk
- Undervisningstimer pr. lærer

Skolens produktivitet har vi analyseret ved at sammenholde relevante nøgletal for skolen, jf. ledelsesberetningen, med nøgletal beregnet på basis af skolens budget samt nøgletal fra andre skoler. Nedenfor er vist udviklingen i nøgletallet ”årselever pr. lærerårsværk” for Sorø Privatskole og sammenlignelige skoler.

Udvikling i Årselever pr. lærerårsværk, benckmark

Udviklingen viser, at skolens nøgletal ligger stabilt omkring 13-14, og på niveau med sektoren. Skolen har over de seneste år hævet antallet af undervisningstimer pr. klasse. For skoleåret 2015/16 er der planlagt med ca. 1.277 undervisningstimer, hvor antallet var 1.205 timer pr. klasse i 2014/15, baseret på udbetalingen af undervisningstillæg. Stigningen kan henføres til øget normering i forbindelse med læsebånd.

På basis heraf er det vores vurdering, at Sorø Privatskole drives med en tilfredsstillende produktivitet.

3.4 Effektivitet

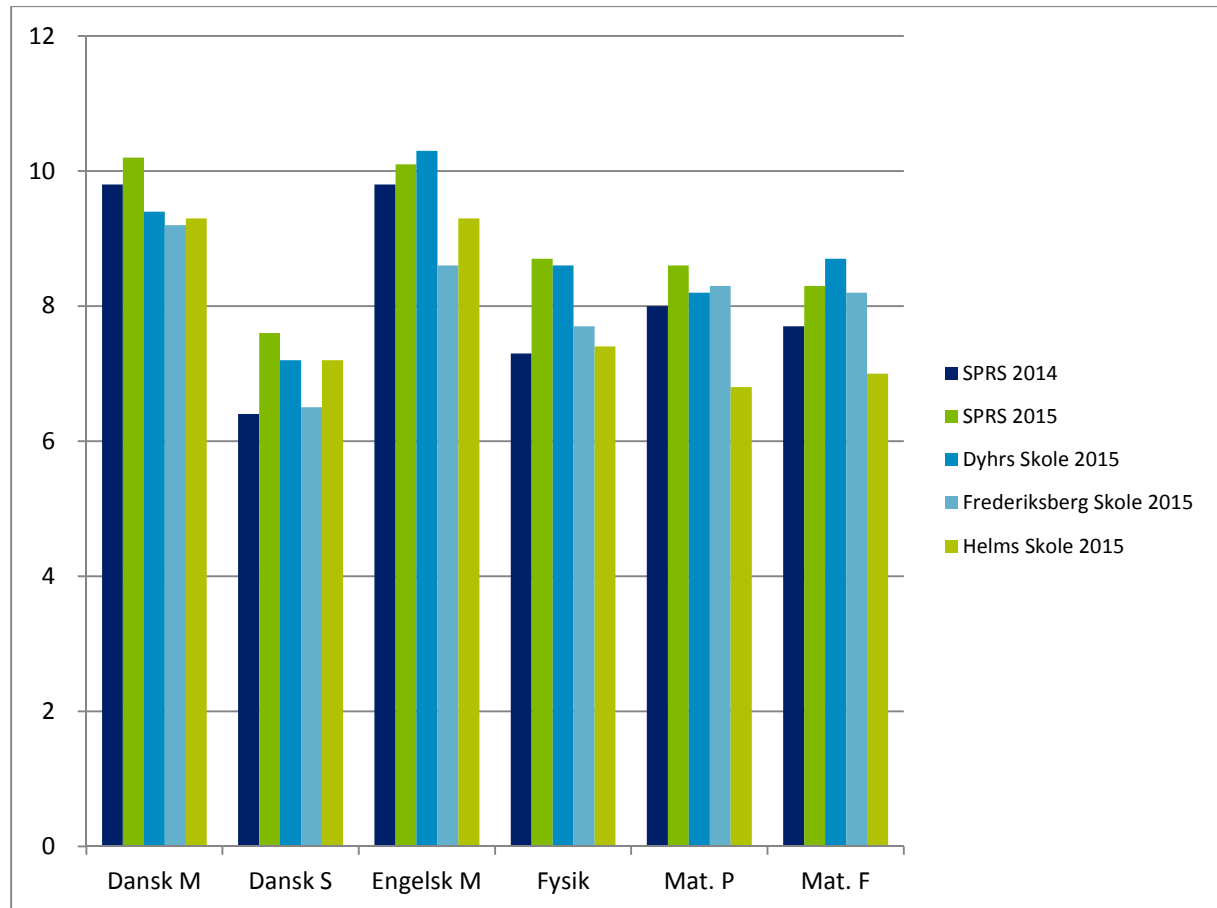
Skolens effektivitet er revideret ved at indsamle information om skolens målsætninger og indsatsområder, herunder indhentelse af tilsynsførendes rapport.

Tilsynsførende har i rapporteringen til generalforsamlingen 2015 oplyst, at undervisningen står mål med folkeskolens undervisning, samt at skolens læringsmiljø og læremidler er opdaterede og relevante.

Skolen har evalueret skolens eksamenskarakterer i forhold til standpunkt og til andre skolers resultater.

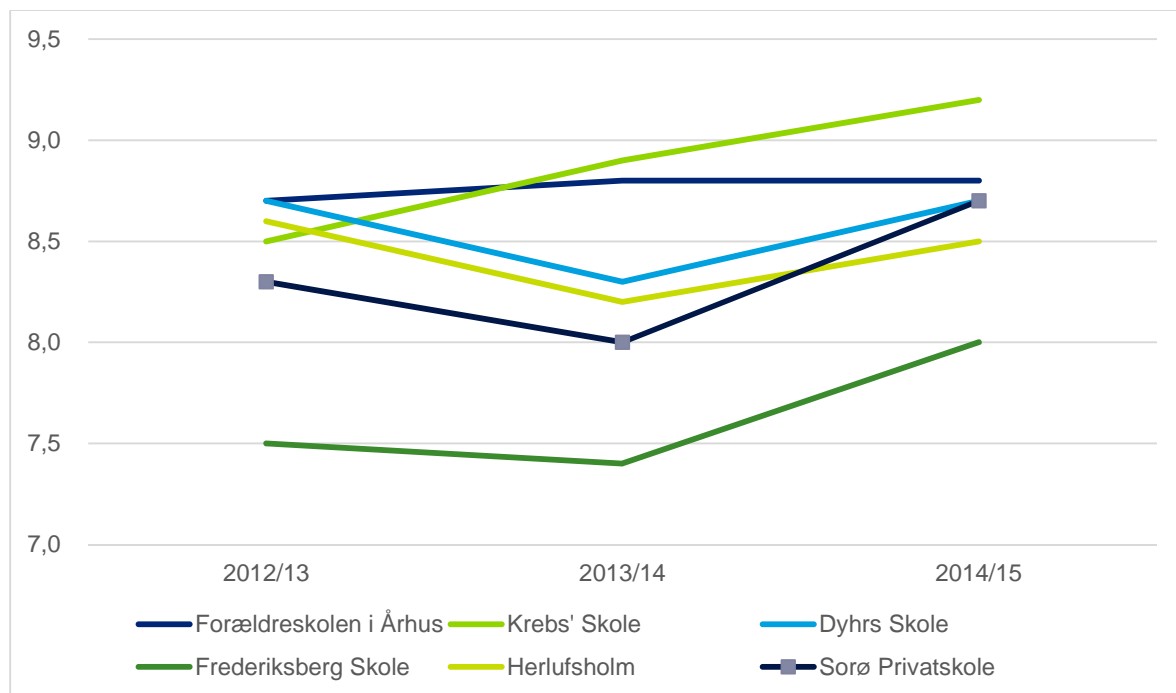
Udviklingen kan illustreres således:

Karakterer 9. klasse, eksamen 2015

Skolen ligger fortsat højt i forhold til landsgennemsnit og i forhold til de skoler, som Sorø Privatskole sammenligner sig med.

Til sammenligning af gennemsnitskarakterer i de bundne prøver ligger Sorø Privatskole ligeledes på et højt niveau:

Undervisningsministeriet offentliggør ligeledes årligt de såkaldte socio-økonomiske karakterer, der viser den enkelte skoles evne til at løfte eleverne karaktermæssigt i forhold til en række socio-økonomiske parametre. Disse parametre er f.eks. forældrenes økonomi, forældrenes uddannelsesmæssige baggrund mv.

Grundskolen 9. klasse

	<u>Real.</u> <u>2015</u>	<u>Real.</u> <u>2013-15</u>	<u>Soc.Øk.</u> <u>2013-15</u>	<u>Løft</u> <u>2013-15</u>
Dansk, læsning	7,4	7,5	7,2	0,3
Dansk, retskrivning*	8,8	8,1	7,4	0,7
Dansk, skriftlig	7,6	7,1	7,1	0,0
Dansk, mundtlig*	10,2	9,7	8,6	1,1
Matematik, færdighed	8,3	8,0	7,8	0,2
Matematik, problemløsning*	8,6	7,9	7,3	0,6
Engelsk, mundtlig*	10,1	9,8	8,6	1,2
Fysik/Kemi*	8,7	8,0	7,2	0,8
Gennemsnit*	8,7	8,3	7,7	0,6

De med * markerede fag er statistisk bedre end referencerammen set på gennemsnit af perioden 2013-2015, hvilket er tilfældet for alle prøver, bortset fra dansk læsning og dansk skriftlig.

På de udstukne prøver i 2015 ligger Sorø Privatskole også over den socio-økonomiske referenceramme.

Skolen har offentliggjort den seneste evaluering af den samlede undervisning på hjemmesiden. Evalueringen er gennemført i 2014.

Det er således vores vurdering, at der i 2015 er arbejdet med de fastsatte indsatsområder, og således har haft en tilfredsstillende effektivitet.

4. Andre oplysninger til bestyrelsen

4.1 Ledelsens regnskabserklæring og ikke-korrigerede fejl/reguleringer

Som led i revisionen af vanskeligt reviderbare områder har ledelsen afgivet en regnskabserklæring over for os vedrørende årsrapporten for 2015. Ledelsen har heri blandt andet erklæret, at alle fejl/reguleringer, som ledelsen under revisionen er blevet forelagt, er korrigeret i årsrapporten, samt

- at skolens ledelse er enig i, at skolens anlægsaktiver er værdiansat forsvarligt,
- at der er taget skyldige økonomiske hensyn ved forvaltningen af de midler, der er omfattet af årsrapporten,
- at statstilskuddet er anvendt i overensstemmelse med de givne vilkår,
- at tilskudsgrundlaget er opgjort i overensstemmelse med gældende regler, og
- at skolen efter ledelsens opfattelse er forsvarligt forsikret.

4.2 Rådgivnings- og assistanceopgaver

Siden afgivelsen af vores revisionsprotokollat til årsrapporten 2014 har vi efter anmodning fra skolens ledelse udført følgende opgaver:

- Assistance i forbindelse med udarbejdelse af den officielle årsrapport for 2015 samt ekstrakt
- Diverse erklæringer til Ministeriet og Fordelingsudvalg om tilskud
- Assistance ved udarbejdelse af prognosen frem mod 2025

4.3 Drøftelser med ledelsen om risikoen for besvigelser og funktionsadskillelse

I forbindelse med vores revision har vi forespurgt skoleledelsen om risikoen for besvigelser.

Ledelsen har over for os oplyst, at der efter dens vurdering ikke er stor risiko for besvigelser, og at skolen har et tilstrækkeligt kontrolmiljø, der afdækker risikoen for væsentlig fejlinformation i årsrapporten, herunder fejlinformation som følge af regnskabsmanipulation eller misbrug af skolens aktiver.

Ledelsen har endvidere oplyst, at den ikke har kendskab til besvigelser eller igangværende undersøgelser af formodede besvigelser. Vi skal bemærke, at vi ikke under vores revision har konstateret fejl i årsrapporten som følge af besvigelser.

5. Revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling

5.1 Revisionens formål

Med jævne mellemrum vil vi til bestyrelsens orientering redegøre for revisionens formål og omfang samt ansvarsfordeling mellem skolens ledelse og revisor.

Det er revisionens formål at styrke årsrapportens troværdighed. Vi vil undersøge, om årsrapporten er udarbejdet i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes regnskabsbestemmelser samt relevante regnskabsstandarder.

Revisionen vil i overensstemmelse med gældende revisionsstandarder og Undervisningsministeriets revisionsbekendtgørelse blive planlagt og udført på grundlag af en systematisk risikovurdering, således at hovedvægten lægges på de poster i årsregnskabet og de dele af skolens regnskabs- og rapporteringssystemer, hvor risikoen for væsentlige fejl er størst. Revisionen sigter således ikke mod at opdage eller rette uvæsentlige fejl, som ikke medfører en ændret helhedsvurdering af årsrapporten.

Som led i vores revisionsplanlægning skal vi gennemgå skolens overordnede interne kontrolsystem og specifikke kontroller, herunder kontroller i regnskabsprocessen, for at kunne foretage en målrettet risikovurdering.

Revisionen omfatter ikke en gennemgang af samtlige bilag og transaktioner, men udføres ved, at vi ved stikprøver indhenter dokumentation for eller på anden måde får bekræftet bogføringens og årsrapportens rigtighed. I forbindelse hermed vil vi teste de interne kontroller, i det omfang vi finder det nødvendigt for revisionen af årsrapporten.

Væsentlige fejl i årsrapporten kan skyldes både utilsigtede og tilsigtede handlinger eller undladelser. Muligheden for at hindre væsentlige fejl, herunder besvigelser og uregelmæssigheder, beror først og fremmest på, om der ved tilrettelæggelsen af registreringssystemer og forretningsgange sikres en betryggende intern kontrol.

Under revisionen vil vi med den fornødne professionelle skepsis have opmærksomheden henledt på forhold, der kan tyde på besvigelser og andre uregelmæssigheder. Vi vil i forbindelse med planlægningen af revisionen indhente

- ledelsens vurdering af risikoen for, at årsrapporten kan indeholde væsentlige fejl som følge af besvigelser
- ledelsens vurdering af de regnskabs- og kontrolsystemer, den har indført for at imødegå sådanne risici

- ledelsens kendskab til eventuelle konstaterede eller igangværende undersøgelser om besvigelser.

Vi skal derudover spørge ledelsen, om den har kendskab til konstaterede, formodede eller påståede besvigelser.

Fejl i årsrapporten, der er en følge af besvigelser og uregelmæssigheder, vil ikke nødvendigvis blive opdaget under revisionen, da fejl af denne karakter sædvanligvis tilsløres eller holdes skjult. Hvis vi konstaterer forhold, der giver formodning herom, vil vi efter nærmere aftale med skolens ledelse foretage yderligere undersøgelser for at få af- eller bekræftet formodningens rigtighed.

Vi har ifølge lovgivningen pligt til at underrette hvert medlem af ledelsen, hvis vi under revisionen bliver bekendt med, at et eller flere medlemmer af ledelsen begår eller har begået økonomiske forbrydelser, herunder hvidvaskning af penge i tilknytning til udførelsen af deres hverv for skolen. Denne underretning skal ske, hvis vi har en begrundet formodning om, at forbrydelsen vedrører betydelige beløb eller i øvrigt er af grov karakter, ligesom underretningen indføres i revisionsprotokollatet. Har ledelsen ikke senest 14 dage herefter dokumenteret, at der er taget de fornødne skridt til at standse forbrydelsen, er det vores pligt straks at underrette Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet.

Vi har ligeledes pligt til at underrette ledelsen, såfremt vi under revision bliver bekendt med lovovertrædelser eller tilsidesættelser af forskrifter af væsentlig betydning i forbindelse med midlernes forvaltning. Det samme gælder, hvis der er risiko for, at skolen ikke kan fortsætte driften. Såfremt skolen ikke underretter Undervisningsministeriet herom inden de i revisionsbekendtgørelsen nævnte frister, har vi pligt til at underrette Undervisningsministeriet om forholdene.

5.2 Revisionens udførelse

Vi vil udføre revisionen i årets løb og i forbindelse med årsaflutningen. Revisionen er ikke afsluttet, før ledelsen har taget endelig stilling til årsrapporten, og vi har forsynet årsrapporten med revisionspåtegning.

Omfanget af vores arbejde fastlægges ud fra vores samlede vurdering af væsentlighed og risiko for væsentlig fejlinformation i årsrapporten.

Ved revisionen af årsrapporten vil vi overbevise os om, at aktiverne er til stede, at de tilhører skolen, og at de er indregnet og målt forsvarligt og i overensstemmelse med regnskabsbekendtgørelsen. Vi vil endvidere overbevise os om, at de gældsforpligtelser og øvrige forpligtelser, herunder eventualforpligtelser mv., der påhviler skolen, er indregnet og målt forsvarligt og i overensstemmelse med regnskabs-

bekendtgørelsen. Desuden vil vi påse, at regnskabsposterne er periodiseret og korrekt præsenteret i årsrapporten.

Endvidere vil vi foretage en vurdering af om oplysninger vedrørende skolens forvaltning er korrekt præsenteret i årsrapporten, ligesom vi vil vurdere om disse oplysninger er fyldestgørende.

Vi vil undersøge, om alle væsentlige begivenheder indtil datoen for revisionspåtegningen er korrekt medtaget i årsrapporten.

Med baggrund i ledelsens vurdering aflægges årsrapporten sædvanligvis med fortsat drift for øje. Ledelsens vurdering kræver stillingtagen til alle tilgængelige oplysninger om skolens udvikling, herunder især forventet likviditetsudvikling. Vi tager som led i revisionen stilling til ledelsens vurdering.

I forbindelse med revisionen af årsrapporten vil vi i overensstemmelse med god revisionsskik bede skolens ledelse om at bekræfte en række oplysninger inden for særligt vanskeligt reviderbare områder. Dette kan omfatte oplysninger om eventualforpligtelser i form af pantsætninger, garantistillelser, retssager og besvigelser, ledelsesberetningen, eventuelle transaktioner med nærtstående parter, begivenheder efter balancedagen, skolens forvaltning samt regnskabsposter, hvortil der knytter sig særlig risiko eller usikkerhed.

Når vi som led i vores revision baserer denne på information udarbejdet af skolen, skal vi udføre revisionshandlinger for at fastslå, om den modtagne information er nøjagtig og fuldstændig.

Hvis vi under vores revision konstaterer fejl i årsrapporten, skal vi meddele ledelsen om disse, ligesom vi skal bede ledelsen om at korrigere de fundne fejl. Ledelsen skal udtale sig om, hvorvidt eventuelle ikke-korrigerede fejl i årsrapporten, som er konstateret under revisionen, enkeltvis og sammenlagt vurderes at være uvæsentlige for årsrapporten som helhed.

Vi vil foretage en helhedsvurdering af årsrapporten, herunder om oplysningerne i ledelsesberetningen og noterne giver tilstrækkelig supplerende information til, at skolens økonomiske udvikling og forvaltning kan bedømmes på grundlag af årsrapporten.

5.3 Revisors rapportering

Som afslutning på revisionen vil vi forsyne årsrapporten med en revisionspåtegning. Når der er tale om en revisionspåtegning uden forbehold eller supplerende oplysninger, er denne udtryk for,

- at årsregnskabet er aflagt og revideret i overensstemmelse med lovgivningens og vedtægternes regnskabsbestemmelser samt relevante regnskabsstandarder

- at årsregnskabet giver et retvisende billede af skolens aktiver og passiver, pengestrømme, finansielle stilling og resultatet af skolens aktiviteter.
- at årsrapporten indeholder tilstrækkelige informationer om skolens forvaltning og at disse informationer ikke har givet anledning til bemærkninger.

I tilslutning til revisionens afslutning vil vi afgive et revisionsprotokollat til årsrapporten, hvori vi vil redegøre for væsentlige regnskabs- og revisionsmæssige forhold samt udførte revisionsarbejder og konklusionerne herpå. Vi vil i dette revisionsprotokollat også informere om den udførte forvaltningsrevision samt øvrige krævede kontrolhandlinger jf. Undervisningsministeriets revisionsbekendtgørelse og eventuelle ikke-korrigerede fejl i årsrapporten, som ledelsen har vurderet som uvæsentlige for årsrapporten som helhed.

Hvis vi i forbindelse med revisionen af årsrapporten har fået forelagt interne specifikationer, rapporter eller lignende, som efter vores opfattelse er nødvendige for ledelsens stillingtagen til årsrapporten, vil vi gøre opmærksom herpå i protokollatet.

Hvis vi i forbindelse med revisionen konstaterer svagheder, mangler eller uhensigtsmæssigheder i skolens regnskabs- og registreringssystemer, skolens interne kontroller eller i øvrige forretningsgange mv., vil dette blive meddelt ledelsen med vores forslag til afhjælpning heraf. Er der tale om væsentlige mangler, eller finder vi det i øvrigt påkrævet, vil forholdet også blive indført i revisionsprotokollatet.

Vi skal for en ordens skyld bemærke, at revisionen af årsrapporten ikke er tilrettelagt med henblik på at afdække samtlige svagheder, mangler eller uhensigtsmæssigheder, der måtte forekomme i skolens regnskabs- og registreringssystemer mv.

Bliver vi under revisionen bekendt med forhold, der giver begrundet formodning om, at medlemmer af ledelsen kan ifalde erstatnings- eller strafansvar, skal vi ifølge lovgivningen medtage et forbehold i revisionspåtegningen. Der skal altid medtages et forbehold ved overtrædelse af

- straffelovens kapitel 28 samt skatte-, afgifts- og tilskudslovgivningen
- de for skolen gældende love og bekendtgørelser.

Vi er som revisorer underlagt tavshedspligt, og dette indebærer, at vi ikke må videregive fortrolige oplysninger, som vi får kendskab til i forbindelse med revisionen. Denne tavshedspligt omfatter dog ikke oplysninger, som kræves efter gældende lov, domstols- eller voldgiftsavgørelse eller af tilsynsmyndigheder, eller hvor det med rette anses for nødvendigt for at kunne beskytte egne lovlige interesser.

Medmindre anden aftale foreligger, kommunikerer vi elektronisk med skolen, når dette er hensigtsmæssigt. Kommunikation via internettet indebærer risiko for, at fortrolig information læses af andre end dem, informationen er tiltænkt. Vi påtager os derfor intet ansvar for skader, der måtte opstå som følge af anvendelsen af kommunikation via internettet, ligesom vi ikke vil gøre tilsvarende ansvar gældende over for skolen.

5.4 Ansvarsfordeling

Revisionen bygger ifølge lovgivningen på følgende fordeling af ansvar for årsrapporten mellem skolens ledelse og revisor:

Ledelsens ansvar

Det er ledelsens ansvar, at bogføringen sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde blandt andet ved at etablere et pålideligt internt kontrolsystem.

Det er herunder ledelsens ansvar, at det gennem hensigtsmæssige forretningsgange samt registrerings- og kontrolsystemer sikres, at tilsigtede og utilsigtede fejl så vidt muligt forebygges samt opdages og korrigeres. Ledelsen skal ifølge bogføringsloven udarbejde en efter skolens art og størrelse afpasset beskrivelse af disse forretningsgange og registreringssystemer.

Ledelsen har endvidere ansvar for, at der hvert år udarbejdes en årsrapport, der opfylder lovgivningens og vedtægternes regnskabsbestemmelser samt relevante regnskabsstandarder. Det er også ledelsens ansvar, at revisor har adgang til samtlige de oplysninger, som revisor anser for nødvendige til løsning af revisionsopgaven.

Ledelsen skal underskrive fremlagte revisionsprotokollater som bekræftelse på, at hvert ledelsesmedlem har gennemlæst protokollatet og er bekendt med indholdet.

Endvidere har ledelsen ansvar for, at grundlaget for forvaltningsrevisionen er til stede.

Revisors ansvar

Det er revisors ansvar at kontrollere, at den udarbejdede årsrapport opfylder lovgivningens og vedtægternes regnskabsbestemmelser samt relevante regnskabsstandarder, og herunder at vurdere den anvendte regnskabspraksis og de af ledelsen afgivne oplysninger og udøvede regnskabsmæssige skøn. Det er også vores ansvar at kontrollere, at årsrapporten ikke indeholder væsentlige fejl.

Ifølge revisorloven er revisor offentlighedens tillidsrepræsentant i forbindelse med afgivelse af erklæringer, der kræves ifølge lovgivningen eller ikke udelukkende er bestemt til hvervgivers eget brug.

Dette indebærer, at vi i forbindelse med erklæringsafgivelsen også skal varetage hensynet til andre regnskabsbrugere end skolens ledelse.

Yder vi efter aftale med ledelsen rådgivning og assistance, har vi som rådgivere et selvstændigt ansvar herfor.

5.5 Kvalitetssikring af den udførte revision

Ifølge revisorloven er vi underlagt regler om kvalitetskontrol, der udføres af et Revisortilsyn, som er nedsat af Erhvervsstyrelsen. Revisortilsynet udpeger de personer, der forestår kvalitetskontrollen. Endvidere kan Rigsrevisionen foretage en tilsvarende kvalitetskontrol.

Dette medfører, at vores arbejdsdokumentation, herunder også for revisionen af Den selvejende institution Sorø Privatskole, stikprøvevis kan blive udvalgt til kvalitetskontrol.

Medlemmer af Revisortilsynet og de personer, der forestår kvalitetskontrollen, er underlagt tavshedspligt.

6. Oplysning om revisors påtegning på årsregnskabet

	Revisors påtegning
X	Uden forbehold og supplerende oplysninger
	Forbehold om fortsat drift (going concern)
	Forbehold om øvrige forhold
	Supplerende oplysninger om fortsat drift (going concern)
	Supplerende oplysninger om, at sammenligningstal i resultatopgørelsen i form af resultatbudget, ikke er underlagt revision
	Supplerende oplysninger om øvrige forhold

7. Revisortjeklisten

Forord til Revisortjekliste

Revisortjeklisten udarbejdes til brug for styrelsens gennemgang af årsrapporter for de frie skoler. Styrelsen anvender desuden tjeklisten i forbindelse med planlægningen af tilsyn samt til statistiske formål.

Tjeklisten udfyldes af skolens revisor i tilknytning til revisionen af årsregnskabet. Tjeklisten er en del af revisionsprotokollatet til årsregnskabet. Revisionsprotokollatets sider skal nummereres fortløbende. Skolens bestyrelse er ansvarlig for, at skolen foretager elektronisk indberetning til styrelsen af revisors besvarelse af revisortjeklisten efter retningslinjer fastsat af Styrelsen.

Besvarelsen af tjeklistens enkelte spørgsmål kan være baseret på stikprøvevise undersøgelser vedrørende de pågældende forhold, gennemgange af forretningsgange eller af mere overordnede vurderinger af forholdene. Revisionen udføres ikke med henblik på at afgive særskilte konklusioner om enkeltstående forhold i regnskabsaflæggelsen eller om forvaltningen, ligesom revisionen ikke udføres med særlig henblik på besvarelse af tjeklisten.

Revisors besvarelse af tjeklisten kan ikke træde i stedet for forbehold eller supplerende oplysninger i revisionspåtegningen eller omtale i revisionsprotokollat af den udførte revision og konklusion vedrørende risikoområderne, jf. § 20, stk. 4, i lov nr. 468 af 17. juni 2008 [om godkendte revisorer og revisionsvirksomheder \(revisorloven\)](#) og ministeriets bekendtgørelse om revision og tilskuds kontrol m.m. ved frie skoler.

Vejledning til udfyldning af afkrydsningskolonnerne

I kolonnen "Afsnit i protokollat" anføres afsnit i revisionsprotokollat. Ved hvert afsnit skal der foretages en afkrydsning enten i kolonne "Kritiske bemærkninger", "Væsentlige anbefalinger", "Ingen kritiske bemærkninger", "Udskudt til næste år" eller "Ikke relevant".

Punkt	Revisortjekliste	Afsnit/side i protokollat	Kritiske bemærkninger	Væsentlige anbefalinger	Ingen kritiske bemærkninger	Udskudt, jf. revisionsplanlægning	Ikke relevant
<i>Har revisionen givet anledning til kritiske bemærkninger eller væsentlige anbefalinger vedrørende</i>							
Overordnede kommentarer og risikofaktorer							
1.	Opfølgning på bemærkninger og anbefalinger fra sidste års revisionsprotokollat	1.1			X		
2.	Forhold af væsentlig betydning for vurdering af årsregnskabet og/eller forvaltningen	1.2			X		
3.	Tilsynssager hos Rigsrevisionen, styrelsen mv.	1.2.1			X		
Finansiell revision							
4.	Juridisk-kritisk revision	2.1			X		
5.	Forretningssange og interne kontroller, dispositioner, registreringer og regnskabsaflæggelse	2.2			X		
6.	Den generelle it-sikkerhed på det administrative område	2.2.1			X		
7.	Statstilskud	2.2.2			X		
8.	Løn	2.2.3			X		
9.	KUN produktionsskoler: Indtægtsdækket virksomhed (IDV) KUN efterskoler og frie fagskoler: Aktiviteter uden for loven	I/A					X
10.	Andre væsentlige områder	2.2.4			X		
Forvaltningsrevision							
11.	Økonomistyring	3.1			X		
12.	Sparsommelighed	3.2			X		
13.	Produktivitet	3.3			X		
14.	Effektivitet	3.4			X		

8. Erklæring

Med hensyn til den af Erhvervsstyrelsen udstedte erklæringsbekendtgørelse samt bekendtgørelse nr. 1188 af 8. december 2008 om revision og tilskudskontrol m.m. ved frie grundskoler mv. skal vi erklære:

- at vi opfylder de i lovgivningen indeholdte habilitetsbetingelser,
- at vi under revisionen har modtaget alle de oplysninger, vi har anmodet om,
- at revisionen ikke har givet anledning til bemærkninger med hensyn til, om tilskuddene er anvendt i overensstemmelse med de givne vilkår, og
- at revisionen ikke har givet anledning til bemærkninger med hensyn til, om tilskudsgrundlaget er opgjort i overensstemmelse med gældende regler.

Slagelse, den 3. marts 2016

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Morten Skovbjerg Kristiansen
statsautoriseret revisor

Fremlagt på bestyrelsesmødet den 3. marts 2016

Bestyrelse

Steen Hahn Andersen
formand

Carsten Ingemann Johansen

Niels Erik Hjort

Lise Lotte Schrøder

Louise Ralkov Hemmingsen

Hans Henrik Iuel

Lotte L. Andreasen